

Sinds 1894

Nederlandse Vereniging voor Vrouwenbelangen, Vrouwenarbeid en Gelijk Staatsburgerschap

Aangesloten bij International Alliance of Women

Laan van Poot 110 - 2566 EC Den Haag

E: bureau@vrouwenbelangen.nl - www.vrouwenbelangen.nl

Den Haag, juni 2013

Aan de leden van de commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Geachte leden van de commissie,

Graag dank ik u hartelijk voor de uitnodiging deel te nemen aan dit gesprek.

Het is namens de Nederlandse Vereniging voor Vrouwenbelangen, Vrouwenarbeid en Gelijk Staatsburgerschap dat ik het woord voer, de vereniging die 120 jaar geleden werd opgericht als Vereniging voor Vrouwenkiesrecht. Vrouwen eisten het kiesrecht op om op gelijke voet en samen met mannen te kunnen deelnemen aan het bespreken der openbare belangen, aan de behandeling der maatschappelijke vraagstukken aan het samenstellen der wetten, waarnaar wij ons allen hebben te gedragen, omdat wij alleen dan gewaarborgd zijn dat zaken van *algemeen* belang niet éézijdig beoordeeld worden, zoals Aletta Jacobs schreef in 1899.

Met de invoering van het vrouwenkiesrecht in 1917/1919 werd nog niet de gelijke invloed in de politiek en het openbaar bestuur bereikt. Wel werden vijftig jaar later gelijke politieke rechten net als burgerlijke, economische, sociale en culturele rechten erkend als mensenrechten. Nu, weer bijna vijftig jaar later zijn de gelijke mensenrechten nog niet gewaarborgd in de praktijk.

Geweld kan ontstaan waar economische, politieke en sociale ongelijkheid heerst tussen mannen en vrouwen, zei de minister in haar toespraak bij de Commission on the Status of Women in New York in maart 2013. Wereldwijd en ook in Nederland vormt geweld tegen vrouwen ene groot probleem. Het ligt dus voor de hand dat het uitbannen van oorzaken van die verschillen hoog op de agenda staat. De ongelijke vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in de publieke besluitvorming is één van de belangrijkste structurele factoren die - in verwevenheid met andere factoren zoals de verdeling van de onbetaalde arbeid en stereotiepe beeldvorming - de voortgang van het emancipatieproces op alle terreinen belemmert. Dat stond al in het Beleidsprogramma Emancipatie 1992-1995.

Omdat de selectie van vrouwen of mannen bij verkiezing of benoeming in de regel ligt bij organen waarin mannen de meerderheid vormen is **over**vertegenwoordiging van mannen een betere aanduiding van het probleem dan ondervertegenwoordiging van vrouwen. Voor wijziging van structuren die in het algemeen in het voordeel werken van mannen, is in zo'n gezelschap weinig animo.

Daarom zou het mooi zijn met een eenvoudige wijziging van het kiesstelsel, zo dat iedere kiesgerechtigde één stem op een man en één stem op een vrouw kan uitbrengen, en zonder het risico te lopen van discriminatie of botsende grondrechten, van deze belemmerende factor een sterke positieve factor gemaakt kan worden voor de vooruitgang van het emancipatieproces en het streven naar gender gelijkheid.

Dit is nodig, want het probleem van de oververtegenwoordiging van mannen in de politiek en het openbaar bestuur is ernstig en structureel:

Allereerst schiet het emancipatiebeleid tekort want het betreft namelijk maar een beperkt aantal onderwerpen, zonder afdoende coördinatie

Verder schiet de uitvoering van het VN-Vrouwenverdrag tekort; over de uitvoering van artikel 3 van de Goedkeuringswet van het VN-Vrouwenverdrag (Stb. 1991, 355), namelijk het indienen van een vierjaarlijks verslag aan de Staten-Generaal, wordt geen informatie gegeven .

Aan de minister kan gevraagd worden op welk moment de Kamer deze rapportage - voorafgaand aan de rapportage aan het Toezichtcomité in juli 2014 - tegemoet kan zien.

De Staat is in gebreke bij de nakoming van de uitspraak van de Hoge Raad inzake de SGP-zaak. Wachten op een uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens was al misplaatst. Dat sinds de uitspraak van dit Hof nog geen adequate actie is gevolgd is verbazingwekkend, zo niet verbijsterend. De opdracht voor de regering is lastig, maar dit is geen onmogelijke opgave naar onze mening.

Een wijziging van het kiestelsel is doeltreffend, want er zijn geen aanvullende maatregelen nodig. In plaats van één set stembiljetten wordt gewerkt met twee sets. Na afzonderlijke telling zullen mannen en vrouwen elk de helft van de zetels toegewezen krijgen. Dit kiesstelsel voor pariteit kan bij alle verkiezingen op alle niveaus toegepast worden. Voor reststemmen kan de huidige regeling (in duplo) worden toegepast; ook is een kleine aanpassing mogelijk voor een zo proportioneel mogelijk resultaat per partij.

Op de vrouwen van de SGP wordt geen onnodige druk uitgeoefend; zij hoeven zich niet noodgedwongen kandidaat te stellen. De SGP kan een vrouwenlijst zonder kandidaten indienen. Omgekeerd krijgt de SGP een prikkel om wel kandidaten te werven; zonder vrouwelijke kandidaten dingt de SGP namelijk niet mee voor de voor vrouwen gereserveerde zetels.

Die prikkel zal ook voor andere partijen belangrijk blijken. Met aparte lijsten voor mannen en vrouwen ligt het voor de hand dat vaker andere onderwerpen, of onderwerpen anders, aan de orde zullen worden gesteld.

Hiermee zijn niet alle problemen opgelost. Gender sensitiviteit is ook nodig; dat moet iedereen (v/m ontwikkelen. Dat kan door de evenwichtiger samenstelling wel gemakkelijker worden, door minder weerstand)

Het is uitvoerbaar want er zijn veel meer landen waar meer stemmen tegelijk worden uitgebracht. Nog geen tien jaar geleden is door de regering uitgebreid betoogd dat zelfs een gemengd districtenstelsel zoals in Duitsland wordt gehanteerd uitvoerbaar is. Nieuw beleid zal altijd weerstand oproepen. Omdat alle burgers de facto meer invloed krijgen, kan dat meevallen.

Belangrijk is dat geen sprake is van discriminatie.

Er zijn ook positieve consequenties. Nederland heeft hier de mogelijkheid om gidsland te zijn. Gelijkheid is ook een fundamentele waarde van de EU. Alle EU-lidstaten hebben het VN-Vrouwenverdrag geratificeerd. Voordeel is ook dat quota gericht op een ' balans' van 40 – 60% voor mannen en vrouwen ook wel eens tot een ondervertegenwoordiging van mannen zouden kunnen leiden. Die situatie kennen we: die wensen wij niemand toe.

Met vriendelijke groet,
namens de vereniging,

Leonie van Gils, voorzitter

Rabia el Morabet Belhaj, secretaris